

Omvärldens agerande vid grova brott mot de mänskliga rättigheterna i Afrika.

Abstract

Genom att utgå från Graham Allison's modell Organisational Behavior undersöker denna uppsats huruvida FN:s agerande vid grova brott mot mänskliga rättigheter, så som folkmord, förändrats på en tioårsperiod. Då FN inte är den ende aktör vid sådana kriser har vi valt att studera hur regionala organisationer (Organisationen för Afrikansk enhet/Afrikanska Unionen) samt enskilda stater (USA) agerat i samma fall. Dessa undersöks utifrån Allison's modell Rational Actor. Genom att studera folkmordet i Rwanda och den humanitära krisen i Darfur ser vi hur omvärldens bemötande utvecklats. Trots att förutsättningar har förbättrats och erfarenheterna ökat kvarstår dock problematiken med att agera. Tid, vilja, brist på information, implementeringsproblem och ekonomi är fortfarande några av de faktorer som spelar in och förhalar omvärldens respons vid humanitära kriser. Vi menar att dessa problem ligger i FN som organisation samt deras struktur. Yttligare problematik återfinns i att stater alltid kommer att agera utifrån sina egna intressen.

Sökord: Förenta Nationerna, Humanitär kris, Folkmord, Rwanda, Darfur, Sudan, Afrika

Innehållsförteckning

1. Inledningen	4
1.1 Syfte & Frågeställning	4
1.2 Teori	5
2.3 Metod & material	6
1.4 Operationaliseringar	7
2. Folkmordet i Rwanda	8
2.1 FN:s bakgrund	8
2.2 Konflikts bakgrund	9
2.3 OAU:s relation till konflikten	10
2.4 Sekretariatets agerande	10
2.5 Säkerhetsrådets agerande	10
2.6 Skapandet av UNAMIR	11
2.7 FN:s handlande under folkmordet	12
2.8 Impementeringen av operationerna	13
2.9 USA:s relation till konflikten	14
2.10 Folkmordsdebatten	14
3. Den humanitära krisen i Darfur	
3.1 Konflikts ursprung	16
3.2 Omvärldens gensvar	16
3.3 FN:s bemötande av situationen	16
3.4 FN:s resolutioner rörande Darfur	17
3.5 Fredsavtal & UNMIS	18
3.6 Folkmordsdebatten i USA	19
3.7 USA:s relation till konflikten	20
3.8 Afrikanska Unionen: OAU:s övergång till AU	20
3.9 AU:s relation till Konflikten	22
4. Slutsats	24
4.1 FN	24
4.2 USA	25
4.3 OAU/AU	26
5. Källförteckning	27

1. Inledning

Efter andra världskrigets slut lovade omvärlden att grova brott mot de mänskliga rättigheterna, av detta slag, aldrig skulle få upprepas. 1945 skapades de Förenta Nationerna (FN) som en mellanstatlig organisation för att underlätta samarbetet mellan stater samt för att värna om internationell fred och säkerhet. Yttligare ett steg i att förebygga folkmord var då 127 stater undertecknade 1948 års folkmordskonvention där man förband sig att förhindra och straffa folkmord. Som konventionsstat har man rätt att kräva att säkerhetsrådet agerar vid folkmord. Trots att viljan har funnits har det förekommit ett flertal tillfällen då FN misslyckats med att förhindra eller avbryta allvarliga brott mot de mänskliga rättigheterna, exempelvis Bosnien-Hercegovina och Rwanda. FN har givits en hjälteroll där de förväntas att agera vid alla kriser i alla världens hörn. En roll FN genom historien inte lyckats leva upp till. *Vad kan vi förvänta oss av FN och andra internationella aktörer?*

1.1 Syfte och frågeställning

Mänskliga rättigheter är ett ständigt aktuellt ämne i internationella diskussioner, men vad kan vi förvänta oss av det internationella samfundet när grova brott mot de mänskliga rättigheterna inträffar? Vi ämnar i denna uppsats undersöka hur det internationella samfundet, med fokus på FN, USA och Organisationen för Afrikans Enhet/Afrikanska Unionen (OAU/AU), agerat vid två fall av humanitära kriser i Afrika. Rwanda, en stat i Afrika, där brotten mot de mänskliga rättigheterna klassificerades som folkmord av FN. Darfur, en provins i Sudan (Afrika), där brotten definierades som folkmord av USA. Vi vill se hur man har hanterat frågorna inom organisationen/staten och i vilken utsträckning man tagit på sig eller lämnat ifrån sig ansvar. Vi ämnar även undersöka om viljan och möjligheten att agera förändrats över en tioårsperiod. Därför har vi valt fallet Rwanda 1994 och fallet Darfur 2003.

* Hur såg det internationella hanterandet ut vid folkmordet i Rwanda 1994 och kan man se en förändring i hanterandet av grova brott mot mänskliga rättigheter i Afrika 10 år senare vid den humanitära katastrofen i Darfur?

Med det internationella hanterandet syftar vi på hur FN, OAU/AU och USA hanterade de båda fallen.

1.2 Teori

Vi kommer att använda oss av två av Graham Allison's modeller kring beslutsfattande, Organizational Behavior och Rational Actor. Allison är författare till "Essence of decision" där han studerar Kubakrisen utifrån dessa och ytterligare en modell.

När vi studerar FN vill vi i analysen lyfta fram den komplexitet som organisationer rymmer. Vi har därför valt att vid analysen av FN:s agerande utgå från Organizational Behavior modellen. Modellen menar att "the happenings in international politics are outputs of organizational processes." (Allison; 1999:164)

- "Actual occurrences are organizational outputs",
- "Existing organizational capacities for employing present physical assets constitutes the range of effective choice open to government leaders". (Vi är medvetna om att vi inte kan studera en regering utan istället har medlemsstater som står för den politiska dimensionen.)
- "Organizational output structures the situation within the narrow constraints of which leaders must make their decisions about issues".

Vi anser att det för oss är intressant och relevant att ha ett fokus på FN:s Organizational Behavior då det är fördelaktigt att utifrån denna modell studera förändring och utveckling över tid. Detta då Organizational Behavior har ett fokus på de element som formar organisationens agerande. Exempelvis normer, standard operation procedures och organisatoriska förutsättningar i form av kompetenser och erfarenheter.

För att studera USA, som enskild aktör, har vi valt att använda oss av Rational Actor. Modellen menar att "Governments select the action that will maximize strategic goals and objectives." (Allison; 1999: 24) Vi kommer att definiera aktören som administrationen i Vita huset vid det aktuella tillfället. Vi anser att välja just den administrationen ger oss en bra utgångspunkt för att studera dess "goals and objectives" med hänseende på kongressen, opinionen, och internationella aktörer. Vi valde Rational Actor före Governmental Process då vi inte ville se på det amerikanska utrikespolitiska spelet utan istället vilka mål och medel som fanns.

Vi använder oss av Rational Actor modellen då det gäller OAU/AU trots att det är en organisation. Vi väljer att göra detta då vill lägga det strukturellt fokus på en rent internationell nivå dvs. FN. Vi anser inte att vi på detta sätt förlorar en dimension i uppsatsen utan att vi snarare vinner en, då Rational Actor gör det enklare för oss att se sammanhanget i vilket OAU/AU existerar och agerar. Vi väljer att se dem som enade aktörer och utifrån det studerar vi deras relation till fallen och till FN. Vi är medvetna om att det finns ett politiskt spel även inom organisationen mellan dess medlemsstater, men vi väljer att fokusera på slutprodukten då detta är det relevanta för vår analys.

Allisons teorier är utarbetade för att appliceras på USA, och i viss mån även Sovjetunionen. Detta är något som vi är medvetna om när vi använder oss av modellerna. Vi anser att det största problemet finns i Organizational Behavior som vi uppfattar som en mer komplex modell än Rational Actor, då den ger många olika faktorer att ta i beaktande. Vi kan tänka oss att Allison vid utarbetandet av detaljer i denna modell utgått från amerikanska organisationer. Att den är detaljerad kan då bidra till att den är mer specifikt USA baserad än Rational Actor.

Organizational Behavior är också utvecklad för att appliceras på statliga organ. Vi anser dock att den organisatoriska verksamheten överlag är samma inom FN som inom statliga organ. Då FN är en mellanstatlig organisation är det dock en stor skillnad på vem/vad de är ansvariga

inför samt för vem de formar underlag för beslut. FN har inte heller en regering från vilken de får sin legitimitet och sin ekonomiska bas utan detta styrs av de olika medlemsstaterna och spelet dem emellan. Även utformandet av säkerhetsrådet speciellt med dess permanenta medlemmars vetorätt finner man inte inom statliga regeringar.

1.3 Metod & Material

Vi ämnar göra en jämförande fallstudie av folkmordet i Rwanda 1994 och den humanitära krisen i Darfur 2003-2005. Vi har valt dessa fall då det i båda fallen skett grova brott mot de mänskliga rättigheterna. Båda länderna ligger i Afrika vilket är/har varit en underutvecklad och väldigt konfliktdrabbad region. Vi är medvetna om att länderna ligger i olika delar av Afrika och att bland annat dynamiken i närområdet kan skilja sig och därigenom påverka statens förutsättningar. Båda är tidigare europeiska kolonier Rwanda en belgisk och Sudan en brittiskt. I fallet Rwanda har inflyttandet från fransktalande Europa fortsatt även efter kolonialmaktens slut. Storleksmässigt är Sudan det största landet i Afrika medan Rwanda är ett av de mindre. Sudan har dessutom oljetillgångar som är av större intresse för omvärlden. Medan Rwanda inte kan sägas vara rikt på någon speciell naturtillgång.

Yttligare en skillnad är att FN i Rwanda har benämnt situationen som ett folkmord. När det gäller Sudan har FN valt att inte kalla brotten mot de mänskliga rättigheterna för folkmord, men där har USA valt att göra det. Tidsmässigt skiljer det tio år mellan fallen. Vi tycker att det är en föredelaktig tidsskillnad för att kunna upptäcka eventuella förändringar kring hur man agerar vid grova brott mot de mänskliga rättigheterna. Under 1990- talet inträffade folkmordet i Rwanda, Bosnien – Hercegovina samt Kosovo. Har FN, AOU/AU och USA tagit med sig erfarenheter av dessa i på 2000talet? Vi är medvetna om att de generaliseringar man kan göra utifrån endast två fall är begränsade. Vi anser dock att man genom våra fall kommer att kunna se på vissa mönster i FN:s, AOU:s/AU:s och USA:s agerande och förändring i inställningen till hantering av grova brott mot mänskliga rättigheter. Då båda staterna ligger i Afrika torde generaliseringar gälla främst denna region. Vi har valt fallen utifrån dess geografiska likheter, dess tidsmässiga skillnader samt deras gemensamma aktörer alltså inte utifrån huruvida det rör sig om lika eller olika utfall.

Vi kommer att vara teorikonsumerande och vid analysen av fallen utgå från Allison's två modeller Rational Actor och Organisational Behavior. Trots att vi går utanför ramarna för Organisational Behavior modellen och applicerar den på en mellanstatligorganisation väljer vi att inte ta på oss rollen som varken teoriutvecklande eller teoriprovande. Vi anser att de grundläggande organisatoriska dilemmana torde vara lika för alla organisationer och att detta borde ge en tillräcklig grund för att kunna använda Organizational Behavior och göra en bra analys av FN som organisation. Vi har valt att inte lägga fokus på vare sig EU eller fler enskilda stater. Då vi vill begränsa oss till att studera aktörer som varit relevanta/aktiva i båda fallen.

När det gäller materialet kommer vi att använda oss av både primär och sekundär material. Primärmaterial i form av resolutioner och tal. Sekundärmaterial i form av facklitteratur,

artiklar ur dagstidningar, artiklar från NGO:s (te x Human Rights Watch), tidningar med inriktning på samhälls- och ekonomifrågor samt forskningsartiklar.

Tidsskillnaden mellan fallen präglar materialtillgången. Då folkmordet i Rwanda inträffade för mer än tio år sedan har många böcker och artiklar publicerats inom ämnet. Det har också kommit ut utredningar bl a FN: s interna utredning. (Report on the independent inquiry into the actions of the United Nations during the genocide in Rwanda. 1999-12-15.) Då den humanitära krisen i Darfur inträffade mellan år 2003 och 2005 medför närheten i tid att material tillgången är begränsad och främst består av artiklar och rapporter. Det finns alltid en risk att man påverkas av materialets vinkling. Vi anser att risken är extra påtaglig i fallet Darfur då materialet i stor uträkning härstammar från media. Därför försöker vi hålla en extra kritisk inställning till materialet. Då material tillgången skiljer sig i fallen medför det att förutsättningarna och fokus för analysen kan skilja. Exempelvis fanns det i fallet Rwanda en större tillgång till information rörande sekretariatets agerande än i fallet Darfur.

1.4 Operationaliseringar:

Vi väljer att operationalisera tre begrepp som vi anser behöver förtydligas för att underlätta förståelsen av analysen.

- Folkmord- Vi definierar folkmord enligt folkmordskonventionens artikel II:

I denna konvention förstås med folkmord envar av följande gärningar förövade i avsikt att helt eller delvis förrinta en nationell, etnisk, rasmässigt bestämd eller religiös grupp såsom sådan nämligen,

- a) att döda medlemmar av gruppen;
- b) att tillfoga medlemmar av gruppen svår kroppslig eller själslig skada;
- c) att uppsåtligen påtvinga gruppen levnadsvillkor, som är avsedda att medföra dess fysiska undergång helt eller delvis;
- d) att genomföra åtgärder, som är avsedda att förhindra födelser inom gruppen;
- e) att med våld överföra barn från gruppen till en annan grupp.

- Humanitär intervention – Med stöd i kapitel VII i FN stadgan kan organisationen efter omröstning i säkerhetsrådet intervensera militärt i en stats inre angelägenheter. Dvs. frånga suveränitetsprincipen för att skydda befolkningen från grova brott mot de mänskliga rättigheterna. FN kan även ge enskilda stater mandat att intervenserat på humanitära grunder.
- FN:s uppgift - FN skapades för att upprätthålla internationell fred och säkerhet genom mellanstatliga samarbete. Det har dock debatterats vad som faller under internationell fred och säkerhet och det har tolkats olika i olika tider. Vad som är FN:s ansvar blir alltså en tolkningsfråga. I både fallet Rwanda och fallet Darfur ansåg man att det föll inom ramen för upprätthållandet av internationell fred och säkerhet och därigenom har FN ett ansvar/uppgift/skyldighet.

2. Folkmordet i Rwanda

2.1 FN:s bakgrund

Efter kalla krigets slut fanns det en stor optimism inom FN. Världen var inte längre låst i två block d v s öst och väst. Denna förändring gav FN större möjligheter att agera. Det sades att nu skulle FN kunna realisera målen satta av dess grundare 1945 (Melvern; 2001:101). Man hoppades att säkerhetsrådet inte längre skulle lamslås av veton från de båda lägren och att FN skulle kunna ta en aktivare roll i avvärjande av kriser och bevarandet av fred. Mycket av den optimism som 90-talet förde med sig kan hittas i rapporten *En dagordning för fred* (An Agenda for Peace). Rapporten författades 1992 då den dåvarande generalsekreteraren för FN, Boutros Boutros-Ghali tillträdde sin post. (Hult; 1995: 88). Viljan att spela en mer framträdande roll på världsscenen speglas även i det faktum att mellan 1988 och 1995 auktoriserade FN:s säkerhetsråd 24 nya fredsbevarande operationer. Medan man mellan åren 1956 och 1988 endast hade 11 operationer varav inga inleddes mellan 1978 och 1988 (Barnett; 1997: 566).

Denna tillväxt av FN:s engagemang i mer fredsbevarande operationer och nya ansvarsområden, tyngde ner ekonomi. Många länder var inte lika villiga att betala för fredsbevarande som de var att rösta igenom dem i säkerhetsrådet eller godkänna deras budget. Många länder underlät sig också att betala de medlemsavgifter till FN som de enligt avtal var skyldiga att betala. I slutet av 1994 var medlemmar skyldiga FN-481 miljoner och för den ordinarie budgeten och ytterligare 1,3 miljarder för fredsbevarande. (Hult; 1995: 77)

Michael Barnett som arbetade vid USA:s ständiga representation vid FN i början av 90-talet skriver i en artikel att FN:s fokus på sina medlemmar förändrades. Han menar att det fanns en växande känsla inom organisationen att medlemmarna inte enbart var staterna utan även dess invånare och att man hade skyldigheter även mot dessa (Barnett; 1997: 566). Barnett menar dock att den byråkratiska kulturen i FN var sådan att de anställda ändå såg främst till vad som var bra för FN som organisation.

2:2 Konfliktens bakgrund

Befolkningen i Rwanda kan delas in i tre grupper, twaer, tutsier och hutuer. Twaer är en liten minoritet av befolkningen, pygméer som ursprungligen levde som jägare och samlar. Tutsierna invandrade till Rwanda på 1300-talet från Etiopien och kom att inneha en högre status i landet. Tutsier är i minoritet av befolkningen i förhållande till hutuer och 1991 utgjorde de 14 procent av landets befolkning. (www.ne.se, sökord: tutsier.) De båda grupperna bekänner sig till samma religion och talar samma språk. När Rwanda blev en belgisk koloni 1919 kom man att betrakta hutuer och tutsier som två skilda folkslag. Man såg tutsierna som mer förknippade med de "ädla européerna" och gynnade dem inom

förvaltningen och utbildningen vilket förstärkte situationen i landet med tutsier som en härskande klass. (Melvern; 2003: 20) I slutet av 50-talet började röster höjas alltmer om att majoritet borde få inflyttande i Rwanda och Belgien uppmanades av FN att se till att hutuerna skulle få dela makten. Situationen hårdnade och 1959 införde Belgien militärstyre och började ersätta tutsier inom administrationen med hutuer. När Belgien lämnade landet 1962 hade man således tagit makten från tutsierna och givit den till hutuerna.

Under denna turbulenta period flydde många tutsier till Uganda och Burundi. Dessa flyktingar organiserade sig i hopp om att en dag kunna återvända till sitt land. 1987 bildade de Rwandas patriotiska Front (FPR). När Rwanda var försvagat av ekonomiskt tillbakagång beslutade RPF att det var läge att invadera och gick in i landet 1 oktober 1990 vilket var inledningen på inbördeskriget. Organisationen för Afrikansk Enhet (OAU) som inte ville se området drabbat av stora flyktingkriser ansträngde sig för att få tillstånd en vapenvila. Påtryckningar om delad makt kom även från omvärlden. (Freeman; 1998: 22) Denna process ledde i augusti 1993 till tecknande av Arushaavtalet i Tanzania. OAU som organisation hade dock inte de resurser som krävdes för att övervaka en vapenvila och bad FN om stöd.

2.3 OAU:s relation till konflikten

OAU bad FN om resurser för att kunna skapa en styrka på 500 fredsövervakare. Efter samråd med säkerhetsrådet svarade FN generalsekreteraren att FN inte var beredda att betala om man inte fick kommando och kontroll. (Adelman; 1996: 27) För OAU hade arbetet med Arushaavtalet betytt mycket. Dels vad gällde samarbete i Afrika men också som ett bevis på att Afrika kunde och ville hjälpa Afrika. OAU hade stödet från RPF då OAU inte såg på RPF som en invaderande styrka utan som flyktingar som vill återvända hem (Melvern; 2003: 66) Motsatsen gällde för en av FN:s säkerhetsråds permanenta medlemmar, Frankrike. Frankrike gav regeringsstyrkorna militärt stöd ända fram till inrättandet av UNAMIR. (Destexhe; 1995: 52) När FN tagit över operation uppmuntrade man inte OAU att spela en fortsatt roll i implementerandet av Arushaavtalet och ansträngningar från OAU:s sida tillbakavisades. Detta trots att FN, i ”En dagordning för fred”, hade skrivit om att öka det regionala inflyttandet i lösande av konflikter. (Adelman; 1996: 28) The Joint Evaluation of Emergency Assistance to Rwanda går så långt som att säga att med tanke på hur FN hanterade fallet Rwanda och implementerandet av United Nations Assistance Mission to Rwanda, (UNAMIR) så ”there is no reason to think that the OAU would have performed worse.”(Adelman; 1996: 28) Det ska dock även sägas att när det gällde fredsbevarande styrkor var många afrikanska länder lika sena och negativa till att ställa upp som andra. När Boutros i början av maj hörde av sig till rådet och begärde bidrag av trupper svarade OAU:s generalsekreterare med att tydliggöra hur viktigt det var att all inblandning i Rwanda skedde under FN ledning med politiskt engagemang och ekonomiska förpliktelser. (Melvern; 2003: 220) Ser man till den problematik OAU upplevde med en övervakningsstyrka på 50 officerare år 1990 kan man också ifrågasätta hur de skulle ha klarat av hanterandet av en operation av UNAMIR:s omfattning (Melvern; 2003: 66)

2:4 Sekretariatets agerande

Det är generalsekreterarens och sekretariatets uppgift att ta in information, bearbeta den och vidarebefordra information till säkerhetsrådet. Det är även deras uppgift att utforma handlingsalternativ och att implementera besluten. FN stadgans artikel 99 säger att generalsekreteraren "äger att fästa säkerhetsrådets uppmärksamhet på varje omständighet, som enligt hans mening kan hota upprätthållandet av internationell fred och säkerhet". Under början av 90-talet så började man att tolka detta begrepp, hot mot internationell fred och säkerhet, allt bredare.

I början av 90-talet hade FN en gammal decentraliserad och överbyråkratisk struktur. Detta ledde i sin tur till förvirring överarbete och i slutändan ineffektivitet. (Hult; 1995: 204) När Boutros tillträdde som generalsekreterare var en av hans främsta uppgifter att reformera sekretariatet. De reformer som genomfördes var dock inte tillräckliga. (Hult; 1995: 228) Vid omorganisering förlorade man också bland annat en viktig enhet för oberoende informations insamling och analys, The Office for Research and Collection of Information (ORCI). Dess uppgifter fördelades på andra delar av organisationen vilket medförde att FN inte hade någon enhet för insamlande av "soft intelligence" eller för den information som fanns i FN:s struktur. (Adelman; 1996: 68)

DPKO, FN:s avdelningen för fredsbevarande operationer var, som hela FN, nedtyngt av fler och nya uppgifter. Dock fanns ingen ökning i personalomfång. Sammanlagt hade man 50 anställda, civila och militärer, som skulle ansvara för att överse två dussin operationer och cirka sjuttiotusen fredsbevarare. (Barnett; 2002: 30) En utredning om FN:s fredsbevarande från 1991 skriver om hur inställningen till fredsbevarande operationer var improvisationsmässig och beroende av ad hoc-arrangemang (Hult; 1995: 228). Det ska dock även sägas att förändringar av DPKO genomfördes under 1993 för att komma undan bl a detta problemet och organet gavs tydligare rutiner och mer resurser (Hult; 1995: 230) När Kanadas utrikesminister höll ett tal till generalförsamlingen 1994 var det dock fortfarande samma problem med fredsbevarande operationer som han behandlade. (Hult; 1995: 210f)

2.5 Säkerhetsrådets agerade

I april 1994 satt, förutom de fem permanenta medlemmarna, följande länder i säkerhetsrådet; Tjeckien, Djibouti, Nya Zeeland, Nigeria, Pakistan, Oman, Spanien, Argentina, Brasilien och Rwanda. Till skillnad från sekretariatet så sitter medlemmarna i säkerhetsrådet där som representanter för sina stater. Det är därför staters intressen som ligger till grund för säkerhetsrådets beslut. Allra oftast är det stormakternas, d v s främst de permanenta medlemmarnas intressen som väger tyngst. De har makten att få ett förslag att flytta eller sjunka och kan i detalj påverka formuleringar med mer auktoritet än vad de övriga medlemmarna kan. Resolutioner är därav resultat av jämkande mellan olika viljor med alla de svagheter som följer på det.

Efter misslyckande i Bosnien och Somalia började säkerhetsrådet att utarbeta tydligare kriterier för när man skulle godkänna eller förlänga en fredsbevarande operation. Kriterierna antogs av säkerhetsrådet i maj 94.

1. Genuint hot mot fred och säkerhet.
2. Regionala och subregionala organisationer kunde assistera i att lösa situationen.
3. En vapenvila fanns och parterna hade förbundigt sig själva till fredsprocessen.
4. Ett tydlig politiskt mål existerade och var presenterat i det föreslagna mandatet.
5. ett tydligt mandat hade formulerats
6. och det hade tagits nödvändig hänsyn till säkerheten för FN: s personal.

(Barnett; 1997: 568)

2.6 Skapandet av UNAMIR

I augusti 1993 skickade FN en grupp på en 12 dagar rekognoscerings uppdrag till Rwanda. Gruppen skulle undersöka vilka funktioner och resurser som en operation som UNAMIR skulle komma att behöva. Dallaire ansvarig för gruppen och det blivande militära befälet för UNAMIR, satte sig på planet till Rwanda, med ett informationsblad på två sidor från DPKO och en Michellinkarta över landet. Den rapport som gruppen kom hem med gav en väldigt positiv bild av situationen i landet. Rapporten hade begärt en styrka på 4500 som minimum. Sekretariatet hade skurit ner siffran innan de lämnade sitt förslag till säkerhetsrådet och där skars den ner ännu mer. Det som till slut godtogs var en styrka på 2 548 man. (Melvern; 2003: 101)

Boutros gav förslaget om inrättandet av UNAMIR till säkerhetsrådet den 24 september 1993 och de antog en resolution den 5 oktober. UNAMIR var en fredsbevarandeoperation under artikel VI och skulle övervaka implementerandet av fredsavtalet. Operationen godkändes bland annat för att man såg Rwanda som ett säkert kort. Det bedömdes bli en lätt och tyst operation, något som FN behövde efter tidigare misslyckanden (Barnett; 2002: 69). Redan när resolutionen antagits bad man dock Boutros undersöka om det gick att krympa operationen, utan att skada dess effektivitet, önskingarna om detta kom främst från USA. (Barnett; 2002: 72) När situationen förvärrades arbetade man alltså redan med hur man skulle kunna minska styrkan.

Hela UNAMIR var på plats i Rwanda den 5 december och man kom snabbt att se att situationen i Rwanda var mindre stabil än vad man från början trott. Redan den 11 januari 1994 så fick FN kontoret i New York en rapport från UNAMIR som beskrev hur en uppsatt källa inom hutunationalistiska Interhamwe milisen givit UNAMIR information om militär träning av milisen, registrering av alla tutsier i huvudstaden Kigali, vapengömmor och planer på att döda belgiska soldater. Från sekretariatet menar man att rapporten var ”treated as a routine bureaucratic matter” dvs man följde standard operating proceduress (Barnett; 2002: 81) Report of the independent inquiry into the actions of the United Nations in the 1994 genocide in Rwanda menar dock att ”serious mistakes was made deeling with the cabel” Det faktum att rapporten vidarebefordrades inom sekretariatet tyder på att man förstod dess allvar men ändå valde att inte agera eller informera säkerhetsrådet.

(Adelman; 1996: 33)

Även under februari fanns det mycket information tillgänglig för FN om att situationen förvärrades samtidigt som implementeringen av fredsavtalet och installationen av övergångsregeringen inte gjorde några framsteg. Den 30 mars bad generalsekreteraren säkerhetsrådet om en förlängning av mandatet för UNAMIR på 6 månader. Säkerhetsrådet antog resolutionen om utvidgning av mandatet till 29 juli med krav på att man nått framsteg med installerandet av övergångsregeringen inom sex veckor. (Independent Inquiry; 1999: 66) Dagen efter att resolutionen antagits mördades Rwandas president Habyarimana och situationen blev en helt annan.

2.7 FN:s handlande under folkmordet

Efter mordet på presidenten beskylldes tutsier och belgare över radio för mordet. Vapenvilan var över och situationen i landet var väldigt orolig. Reformpolitiker och regimkritiker så väl som tutsiska privatpersonerna blev hämtade vid sina hem eller mördade. Den 7 april torterades och mördades 10 belgiska fredsbevarande ur UNAMIRs styrka. Det som rapporten från den 11 januari varslat om höll nu på att hända. Den 8 april bilades en interimregering. Den avvisades av RPF som varande den gamla regeringen i en ny form (Independent Inquiry; 1999: 67)

Inställningen från sekretariatet under den första tiden har beskrivits som distanserad och reserverad (Barnett; 1997: 558). Under de första veckorna av krisen var dessutom generalsekreteraren på resa runt i Europa. Han menade själv att det inte försvårade hans arbete, men anställda inom sekretariatet i New York har hävdats att det var svårt att sköta de dagliga rutinerna utan ledning. (Melvern; 2003: 160) DPKO upplevdes som paralyserat och deras förslag var standard operating procedures som inte var anpassade för den unika situationen i Rwanda (Adelman; 1996: 75). Det verkade finnas problem i hanterandet av information eller en ovilja att vidarebefordra den. DPKO sa till Dallaire att sekretariatet gav hans information till säkerhetsrådet, den information som sekretariatet senare menade att de inte hade haft. (Barnett; 2002: 119) Melvern skriver i Att förråda ett land om Nya Zeelands ambassadör i säkerhetsrådet uppfattning att ”Det fanns ingen mekanism i FN:s högkvarter för att snabbt informera säkerhetsrådets medlemmar” (Melvern; 2003: 129) och att den bild man fick från sekretariatet gjorde att man kom att uppfatta situationen i Rwanda som ett mindre inbördes krig. (Melvern; 2001: 105). Under de första veckorna kom ingen av den information som UNAMIR gav till sekretariatet till säkerhetsrådets kännedom (Melvern; 2001: 103) DPKO å sin sida menade att de visste vad som gick hem hos säkerhetsrådet och därför inte föreslog kraftfulla åtgärder. (Barnett; 2002: 85) I en FN rapport från så sent som 2000 står det att ”The secretariat must tell the security council what it needs to know not what it wants to hear.” (Melvern; 2001:105)

Belgien drog sig ur UNAMIR när belgiska soldater blivit dödade vilket starkt försvagade operationen. Detta formade de handlingsalternativ som sekretariatet den 14 april gav till säkerhetsrådet för diskussion. Båda alternativen argumenterade för en minskning av UNAMIR. (Independent Inquiry; 1999:20) Den 19 april hade dock ett tredje alternativ tillkommit som stödde en förstärkning av UNAMIR. Detta förslag hade dock ingen starkt stöd

i New York även om det hade det i UNAMIR. (Independent Inquiry; 1999: 37) I Den rapport som Boutros Boutros-Ghali lade fram inför säkerhetsrådet den 21 april tillsammans med handlingsalternativen beskrevs situationen i Rwanda som ett inbördeskrig med ”anarchy and spontaneous slaughter”(Melvern 2001: 110) Utifrån detta antog säkerhetsrådet samma dag resolution 912 där man fastställde ett tillbakadragande av huvuddelen av styrkan men lämnade kvar 270 man. Melvern menar i sin artikel att USA och Storbritannien helt enkelt hade bestämt att en intervention av den storleken som skulle behövas inte var ett alternativ.(Melvern; 2001: 109) De länder som starkast argumenterat för att hjälpa Rwanda var tre ickepermanenta medlemmar Nigeria, Tjeckien och Nya Zeeland. Varken Tjeckien eller Nya Zeeland erbjöd dock att skicka egna trupper. (Melvern; 2001: 104, Barnett; 1997: 572)

Redan den 29 april bad generalsekreteraren säkerhetsrådet att omvärdera sitt beslut. (Melvern; 2003: 327) Det har spekulerats i varför han väntade fram till dess med att agera om det berodde på okunskap eller på ovilja. Den 4 maj omnämnde Boutros-Ghali för första gången det som händer i Rwanda som folkmord och gjorde detta i ABC Nightline (Melvern; 2003, 327). Den 17 maj antog säkerhetsrådet resolution 918 om att skicka 5500 soldater till Rwanda. Operationen var fortfarande under kap VI, d v s fredsbevarande och kallades UNAMIR II. Medan folkmordet och kriget i Rwanda fortsatte, nu med allt större framgång för RPF gick implementeringen av UNAMIR II väldigt trögt. I juni kom Frankrike med ett förslag till säkerhetsrådet om att ge dem ett mandat för en humanitär intervention i Rwanda enligt FN stadgans kapitel VII. Den franska truppen skulle upprätta en säkerhetszon i landets sydvästra del och förbereda för installerandet av UNAMIR II. En resolution om operationen, Operation Turquoise antogs den 22 juni. Brasilien, Kina, Nya Zeeland, Nigeria och Pakistan avstod från att rösta. De som var kritiska menade att operationen skapades av Frankrike för att garantera ett fortsatt franskt inflyttande i regionen och för att skydda vänner inom statsstyret i Rwanda som nu förlorade mark. (Melvern; 2003: 241) Den 4 juli tog RPF kontroll över huvudstaden och informerade att de tänkte inrätta en ny regering inom ramen för Arushaavtalet (Melvern; 2003: 328).

2.8 Implementeringen av operationerna

UNAMIR var en materiellt illa utrustad styrka, som även saknade ansvarig för myndighetskontakt, och enhet för övervakning av mänskliga rättigheter som anlände till Rwanda den 15 december 1993. (Melvern; 2003: 101) Det tog också tid innan budgeten blev godkänd och fram tills dess fick man låna pengar från andra FN organ och från Röda korset. Dallaire säger i en intervju att ”Jag tillbringade mesta tiden med att tampas med FNs tungrodda maskiner med all dess dårskap”(Melvern; 2003: 102)

Det hade varit svårt att få soldater till uppdraget. Förutom belgare bestod kontingenten av soldater från utvecklingsländer. Vilket ledde till problem med ojämnhet och brist i utrustning, utbildning och sammansättande av trupper med olika erfarenheter (Melvern; 2003: 102f) Om det var svårt att få trupper till att övervaka ett fredsavtal i Rwanda, var det inte lättare att få soldater till UNAMIR II några månader senare när landet åter låg i inbördeskrig. Beslutet om UNAMIR II fattades den 17 maj och det tog hela två månader att få fram de första 4000

av 5500 soldater (Hult, 1995, 160) Det var mycket klippande och klistrande med afrikanska soldater och europeisk eller amerikansk utrustning.

I mörkret av alla dessa problem är det intressant att se hur Operationen Turquoise godkändes den 22 juni och inleddes redan samma dag med en stor del av styrkan på plats i Afrika redan dagen efter. (Independent Inquiry; 1999: 73)

2.9 USA:s relation till konflikten

När Clinton blev amerikansk president 1992 hade han vunnit valet på inrikesfrågorna och många menade att utrikespolitik inte var hans område (Ahlin; 2001: 10) Han tog dock en aktiv roll på den internationella scenen och USA var ett av de länder som arbetade för ett ökat engagemang i före detta Jugoslavien. USA hade också tagit på sig genomförandet av operationen i Somalia i oktober 1993 och misslyckandet där när 18 amerikanska soldater dödades i Mogadishu kom att forma framtida ställningstagandet och agerande av Clinton administrationen. Administrationen hade också en spänd relation till FN. Trots att operationen i Somalia var under amerikanskt befäl fokuserades den amerikanska kritiken efter misslyckandet på FN. (Hult; 1995: 196) FN var å sin sida missnöjda med att USA inte betalade sina skulder medan kongressen ansåg att generalsekreteraren inte gjorde tillräckligt för att reformera organisationen. (Hult; 1995: 185) Kongressen ansåg också att Afrika inte var av intresse för USA och när man hade intressen skulle man agera under amerikanskt befäl utan FN:s inblandning och begränsningar. Man vill inte heller belasta USA:s ekonomi med fredsbevarande och FN bidrag. (Hult; 1995: 185). Den största hänsynen som Clinton administrationen var tvungen att ta var till kongressen och till hemma opinionen. Man var tvungna att skydda sig själv och samtidigt delvis även FN från allt för stark kongress kritik. (Barnett; 1997: 571)

Den 27 september sade Clinton i ett tal till FN:s generalförsamling att FN måste lära sig att säga nej om, USA ska kunna säga ja. (Hult; 1995: 176). Man hade då börjat skissa på presidentbeslut direktiv 25 (PDD-25.) som signerades av Clinton i maj 1994. PDD-25 beskrev Clinton administrationens politik för reformering av multilaterala fredsoperationer och stod för en mer restriktiv och defensiv hållning till sin och FN:s roll som fredsbevarare. (Hult, 1995 175f)

USA har en svår roll som stormakt. De förväntas känna till och agera på allt som händer i världen. Barnett skriver i artikeln *The UN Security Council, Indifference and Genocide in Rwanda*, om att "The world looked to the UN and then the UN looked to the United States." (Barnett; 1997: 572) USA skall också betala en stor del av FN:s budget. År 1993 skulle USA stå för 31,7 procent av kostnaderna för FN:s fredsbevarande operationer.

2.10 Folkmordsdebatten

Efter att vapenvilan brutits i april var allas fokus under de först fyra veckorna lagt på att åter få en vapenvila. Det var ämnet för de diskussioner som pågick i säkerhetsrådet och de

uttalades som gjordes av generalsekreteraren och de order som gavs till UNAMIR (Independent Inquiry; 1999: 21, Melvern; 2003: 191). Då de erfarenheter man hade av Rwanda rörde implementerandet av en vapenvila hade man svårt att se situationen utanför de ramarna. Barnett skriver i inledningen av sin bok "UN officials could see only civil war because that was what they were prompted to expect" (Barnett; 2002: 1)

Det spreds inte heller i inledningsskedet mycket information om händelserna i Rwanda av media. Den hade sitt Afrika fokus lagt på Sydafrika de artiklar som beskrev situationen i Rwanda gjorde detta genom stereotypa Afrika bilder av händelserna i Rwanda som stammassaker (Adelman; 1996: 47)

Detta trots att RPF uttalade sig redan den 13 april om att händelserna i Rwanda var folkmord och Human Rights Watch sa det samma en knapp vecka senare. (Independent Inquiry; 1999: 38) (Power; 2000: 357) Trots att FN:s generalsekreterare uttalade sig den 4 maj om att det var folkmord i Rwanda kom inte någon reaktion i enlighet med folkmordskonventionen. I säkerhetsrådet såg man till att noga välja sina ord och förslag om formuleringar som innehöll folkmord. När det inte längre gick att förneka det använde ändå USA formuleringen act's of genocide istället för enbart genocide. (Power; 2000: 375)

3. Darfur

3.1 Konfliktens bakgrund

Sudan är det största landet på den afrikanska kontinenten och var tidigare en brittisk koloni. Staten fick sin självständighet år 1956 och redan ett år innan dess började motsättningar mellan nord och syd. Konflikten grundar sig i huvudsak olika åsikter gällande fördelning av makt, naturresurser, hur stor religionen ska ha i samhället och självständighet. (www.un.org). Trots flertal små stammar är landet i huvudsak uppdelat i två läger d.v.s. de arabiska muslimerna i norr och de svarta afrikanerna i söder. De stridande parterna är den sudanesiska regeringen och Sudan People's Liberation Army (SPLM/A). Konflikten grundar sig på ekonomiska, politiska och sociala faktorer där de svarta afrikanerna känner sig diskriminerade av den muslimska regeringen. Rebellerna SPLM/A påbörjade gerilla operationer i februari 2003 som en protest mot detta. Som gensvar skapade den arabiska muslimska befolkningen Janjaweed, en sammanslutning av olika arabiskt muslimskt stridande grupper i Sudan som fick stöd av den sudanesiska regeringen. De motarbetade rebellgrupperna genom att bestraffa civilbefolkningen i Darfur. De förorenade vatten drag, utövade sexuellt våld mot de kvinnliga afrikanska sudaneserna samt systematiskt förstörde civila byar. (Udombana; 2005: 1152ff.)

3.2 Omvärldens gensvar

Den 7 april 2004 höll generalsekreterare Kofi Annan ett minnestal rörande tioårsjubileet av händelserna i Rwanda. I samma tal tog han upp likheterna mellan Rwanda och Darfur för att påpeka vikten av att världen inte står passiv när grova brott mot de mänskliga rättigheterna pågår. Trots att man insåg att händelserna i Darfur var krisartade togs inte ämnet upp i säkerhetsrådet förrän i juli då generalsekreteraren kom hem från sitt besök i regionen. (Slim; 2005:811.) Redan i början av 2003 startade det som sedan ska komma att betecknas som den västa humanitära krisen i vår tid genom gerilla operationer av SPLM/A. Dock uppmärksammade inte omvärlden, varken på den politiska arenan eller den mediala, situationens allvar förrän 2004. (Slim; 2005:811) De flesta strålkastare riktades istället mot det påbörjade Irakkriget. Även om media hade svårigheter med att få tag på information om Darfur, då Sudans regering motsatte sig media, gjordes inga större försök att förmedla situationen till omvärlden. (Slim; 2005:813)

3.3 FN:s bemötande av situationen

Det var med hjälp av rapporter från hjälpporganisationer och FN samt amerikanska satellitbilder som lyckas man få en uppfattning av situationens omfattning. Den Sudanesiska regeringen, som länge förnekade händelserna och även gav sken av att arbeta för civilbefolkningens trygghet, visade sig vara en bidragande faktor till krisen då de försåg

Janjaweed med militära resurser. Även den regeringens militära styrkor var inblandad. (Slim; 2005: 814.) Regeringen i Sudan arbetade hårt för att hålla humanitära hjälporganisationer borta från statens territorium vilket ledde till att stor vikt vid förhandlingar och påtryckningar fick läggas på humanitärarbetares tillträde till regionen. Vid samtalen i N'djamena i feb 2004 beslutades det om att "The Humanitarian Ceasefire Agreement on the Conflict in Darfur" skulle träda i kraft vilket innebar 45 dagars vapenvila. Genom avtalet skulle även hjälparbetare få bättre tillgång till området samt regeringen i Sudan få ansvaret att avväpna Janjaweed. (Slim; 2005: 817.)

Generalsekreteraren skickade i april en Human Rights Commissioner till Chad för att samtala med flyktingar från Darfur. Budskapet som gavs var att regeringen i Sudan systematiskt utarbetade terror & krigsbrott i Darfur. (Slim;2005: 817.) Nästa steg var att en mission skickades till Darfur i maj med uppgift att förmedla läget samt ge rekommendationer. Resultatet blev en rekommendation om att omedelbart tillträde för hjälporganisationer var nödvändigt. Samma månad gav regeringen i Sudan tillstånd till humanitära hjälparbetare att få verka i området. Dock fortsatte regeringen att försvåra situationen genom att förhålla hjälpaktionerna med olika import förbud och regler. (Slim; 2005: 818.)

Den 3 juni höll FN en konferens där man sökte bidrag till Darfurkrisen. FN bedömde hjälpbehovet till ca 236 miljoner dollar för att kunna hjälpa de 2.2 miljoner människor som var utsatta. Det slutliga saldot blev ett bidrag på totalt 126 miljoner dollar d v s lite mer än hälften av den önskade summan. Året tidigare mottar FN 2 biljoner dollar i stöd till kriget i Irak. (Slim; 2005:818.) FN:s ekonomi baseras på medlemsavgifter från medlemsstaterna och är därför känslig för medlemsstaternas vilja att finansiera verksamheterna inom FN. En utebliven avgift eller endast en delbetalning mot bakgrund av till exempel en ovilja att finansiera insatser mot en konflikt drabbar FN: s ekonomi hårt. Ett påtryckningsmedel för att få in avgifter är att hota med uteslutning av ständigt medlem i säkerhetsrådet. Ett sådant exempel var när USA – som historiskt under par år valt att inte erlægga full medlemsavgift – nästan förlorade sin vetorätt i generalförsamlingen, efter att de uteblivit med två medlemsavgifter. (Weiss & Cllins;2005:51-52). De ovan nämnda exemplen visar också på FN:s känslighet för nationella intressen, som vid bristande finansiella förutsättningar, avbryter eller passiviserar kontroversiella operationer. Är inte medlemsländerna villiga att skänka pengar måste operationerna läggas ner. (www.un.org.)

3.4 FN:s resolutioner rörande Darfur

Den 11 juli 2004 klargjorde säkerhetsrådet i resolution 1547 att alla parter skulle hjälpa till med att omgående försöka få slut på stridigheterna i Darfur. Det var dock inte en resolution som endast belyste problemet i Darfur utan konflikten utgjorde bara en liten del av resolutionen. (Udombana; 2005: 1181.) Den första resolutionen med fokus på Darfur var resolution 1556, som klassificerade händelserna i Darfur som ett hot mot internationell säkerhet, fred och stabilitet i den regionen. Resolutionen var ett initiativ av bl.a. USA, Frankrike, Tyskland och Chile. I rådet var det 13 medlemmar som röstade för resolutionen. Kina och Pakistan avstod från att rösta. Kina, som är en av de permanenta medlemmarna i säkerhetsrådet, hade nationella oljeintressen i landet. Förhållandet skapade troligen en

intressekonflikt mellan å ena sidan viljan att snabbt skapa förutsättningar för en fredsinsats och Kinas motvilja att riskera sina oljeintressen.

Resolutionen uttryckte säkerhetsrådets beslutsamhet när det gällde att få ett slut på katastrofen och hot om vidare ingripanden om nödvändigt. (Udombana; 2005: 1182). Ursprungligen stod det även nämnt att olika sanktioner skulle vidtas, men medlemsstater som ex Kina och Algeriet krävde en lägre ambitionsnivå och lade istället ribban vid fortsatta aktioner. (Udombana; 2005: 1183.) Även Generalsekreteraren blev ombedd att kontinuerligt rapportera om Sudans regerings effektivitet när det gällde att avvärja Janjaweed. Man bad omvärlden att hjälpa till med att skapa utrymme för den Afrikanska Unionen så att denne skulle kunna övervaka situationen, hjälpa till med finansieringsfrågor, transportaspekter m.m. (Udombana; 2005: 1182)

Under 2004 och 2005 skrevs otaliga rapporter, av bl a NGO:s, rörande situationen i Darfur, men då de av skilda skäl inte gav en tydlig övergripande bild (t. ex. för områdesinriktade, gjorda under några dagar eller några veckor, med få resurser m.m.) gav rapporterna inte den information FN behövde. Säkerhetsrådet fick en uppfattning om hur situationen såg ut, men inte information för ett bra beslutsunderlag. Genom beslut av generalsekreteraren och på begäran av säkerhetsrådet bildades en kommission som skulle undersöka Darfurkrisen mer genomgående. Kommissionen bildades den 7 oktober 2004 och i januari året därpå var kommissionen, som vistats i Darfur under 90 dagar, klara med sin rapport. (www.un.org) Rapporten lyckades, trots den korta undersökningstiden, avslöja 51 förövare samt göra en bedömning huruvida krisen skulle benämnas som ett folkmord eller inte (Alston; 2005: 603 – 604.) Kommissionen kom fram till att händelserna inte kunde räknas som ett folkmord. Brotten mot de mänskliga rättigheterna var dock så grova att de skulle tas på största allvar. ”Indiscriminate attacks, including killing of civilians, torture, enforced disappearance, destruction of villages, rape and other forms of sexual violence, pillaging and enforced displacement” hade, enligt rapporten, jinjaweed och regeringen i Sudan gjort sig skyldiga till. Kommissionen fann dock även i sin rapport att alla parter i konflikten bar skuld till det som inträffat. (Justice in Sudan.) Trots att det definitionsmässigt inte fastslogs att ett folkmord hade begåtts, betonade man vikten av situationens allvar samt medförde en rekommendation om att ärendet borde initieras hos den internationella brottsdomstolen. (www.un.org.)

3.5 Fredsavtalet & UNMIS

Den 9 januari 2005 skrev båda parter på ett fredsavtal med namnet The Comprehensive Peace Agreement vilket var ett försök att lösa de stora motsättningar som fanns inom staten. Avtalet försökte även att lägga fram en bra modell för hur man borde styra Sudan på ett bra sätt samt, i ett försök att skapa enighet, bygga en bra grund för långvarig fred. Redan en dag efter fredsavtalet uttalade säkerhetsrådet att de ansåg att internationell assistans samt en fredsbevarande mission till Sudan hade varit önskvärt. 21 dagar senare rekommenderade även generalsekreteraren att en fredsbevarande styrka, med blandat civil och militärpersonal, skulle skickas till södra området. Generalsekreteraren klargjorde att styrkan skulle verka inom fyra områden d v s säkerhet, styrelse, ge utvecklings och humanitär assistens samt att politiskt stödja fredsprocessen. (www.un.org / Unmis background). En

framgångsrik implementering av fredsavtalet kräver en lyckas samordning av FN: s underorgan. Det är viktigt att försöka synkronisera alla program och fonder och med en gemensam strategi försöka bemöta problemet. Dock ligger ansvaret fortfarande utspritt på de olika delarna av FN som organisation, såväl på marknivå i Sudan som på kontoret i New York.(www.un.org.)

Den 29 mars 2005 fastslog säkerhetsrådet att man skulle införa smarta sanktioner genom resolution 1591. Smarta sanktioner innebär att man väljer ut enskilda mål/förövare som man ger reseförbud samt fryser deras ekonomiska tillgångar. Orsaken att välja ut dessa mål är att undvika att oskyldiga kan ta skada av sanktioner när ambitionen avser att straffa förövare. Säkerhetsrådet tog stöd i artikel 41 i FN-stadgan. Artikeln fastställer inte mot vem en sanktion kan ske vilket innebar att säkerhetsrådet även kan använda dem mot icke-statliga aktörer. Säkerhetsrådet valde således en smart sanktion som strategi och försökte undvika att skada Sudans befolkning genom att traditionellt välja ekonomiska sanktioner, vilka i regel slår hårt på alla parter. (Udombana; 2005: 1183-1184)

Varför har det tagit så lång tid för världen att agera? En av orsakerna till att de olika fredsamtalen inte lett så långt som önskat är att man inte från början kommit överens om att sätta de humanitära frågorna först på dagordningen. (Slim;2005: 824.) Kritik mot FN är att de inte använde säkerhetsrådet tidigt nog utan först efter ett flertal månader efter konfliktens början. (Slim; 2005:825.) Från FN: s sida hotade man med sanktioner, men i praktiken genomfördes de aldrig. Inte heller blev det någon militär intervention från AU eller några bestraffande handlingar utöver det. (The Economist; Justice in Darfur: 5 feb 2005.) Var det bara tomma hot? Trots att det politiska medvetandet har ökat när det gäller grova brott mot de mänskliga rättigheterna kan man inte komma ifrån faktorer som tidsmässigt drar ut på ärendet. Först måste man uppmärksamma konflikten och samla fakta kring den för att senare komma fram till ett gemensamt förfarande och sedan praktiskt utföra det man kommit fram till. (Slim:2005: 818.) En ny norm som framträtt är att ansvaret att skydda civila inte bara ligger hos respektive stat utan att även omvärlden bär ett ansvar då staten misslyckas med detta. (Slim; 2820.)

3.5 Folkmordsdebatten I USA

I mars 2004 började de mediala påtryckningarna, som krävde att den amerikanska regeringen skulle ta ställning till Darfurfrågan. Nicholas Kristof, en kolumnist vid The New York Times, var först med att ta upp frågan och många följde i hans spår. Även internationella organisationer som Amnesty och Human Rights Watch bad regeringen att våga träda fram och kalla Darfursituationen för ett folk mord. (Foregin Affairs; 2005) Historiskt sätt har den amerikanska regeringen undvikit att använda sig av termen folk mord då den innebär stora politiska konsekvenser. Under Rwandakonflikten valde man att förneka situationen. Trots otaliga rapporter om hur utomordentligt illa läget är valde man att inte agera. FN valde däremot att kalla situationen för folk mord när de tog del av en Human Rights Watch rapport som sade att över 100.000 tutsier hade blivit mördare. USA motsatte sig att FN skall använda sig av termen folk mord och vägrade själva att göra det. (Power; 2002:359) Orsaken till USA:s ställningstagande vid olika tillfällen, att inte definiera en konflikt som folk mord, är att USA tillsammans med 126 andra stater har undertecknat folk mordskonventionen. Den

innebär att konventionsstaterna förbinder sig att förebygga samt straffa folkmord.(Foregin Affairs;2005.)

Kongressen i USA godkände i juli 2004 en resolution som kom att kalla Darfur för folkmord. De ville sedan att presidenten skulle följa i samma spår. Efter att kongressen benämnt krisen i Darfur som folkmord åkte statssekreterare Colin Powell ner till Darfur för att undersöka situationen. Den 9 september höll han ett tal inför senaten för kommittén för utrikesrelationer, där han redogjorde för sina erfarenheter. Efter att ha tagit upp vilka åtgärder USA har genomfört samt planerar att genomföra återberättade han hur allvarlig situationen i Darfur var. Han förkunnade att det var ett folkmord som pågick i regionen samt att han insåg vilka politiska konsekvenser denna identifiering medförde. ”Genocide is our judgement and not the judgement of the international community.” . USA blev den första stat som kallade Darfur för folkmord, men de klargjorde samtidigt att det inte var termen som var viktig utan de aktioner som var nödvändiga att vidta. ”These people are in desperate need and we must help them. Call it civil war; call it ethnic cleansing; call it genocide; call it ”none of the above. The reality is the same. There are people in Darfur who desperately need the help of the international community.” Tonvikten låg på det internationella samfundet och Powell förkunnade tydligt att, trots att USA fortfarande ville kunna agera, lämnades frågan över till FN och den Afrikanska Unionen. (www.state.gov Powells tal)

3.6 USA:s relation till konflikten

Kort därefter höll presidenten ett tal inför säkerhetsrådet där även han kallade situationen i Darfur för folkmord. Varför valde USA nu att använda termen folkmord vid krisen i Darfur när de historiskt sätt varit måna om att undvika den? År 2003 var det valår i USA och i samband med kriget mot terrorismen försökte USA att visa en front som utåt värnade om de mänskliga rättigheterna. Ett exempel är Bushadministrationens vilja utåtsätt att befria det Irakiska folket från Saddam Husseins förtryck. I Darfur tillhörde befolkningen, som utsattes för förtryck, den kristna religionen, vilket gjorde att trycket från de amerikanska kristna ökade markant.

I dagens samhälle kan vi ta del av vad som händer i omvärlden genom media och i USA var de mediala påtryckningarna påtagliga 2004. Hur hade medborgarna reagerat om regeringen valt att försumma situationen som man gjort i Rwanda? Det skulle förmodligen inte bara leda till internationell kritik utan även en förlust av framtida röster. Om USA valde att kalla Darfur- krisen för folkmord var man, enligt folkmordskonventionen, skyldig att agera. Hade USA klarat av ytterligare en intervention?

I samband med terrorattentatet mot World Trade Center den 11 september 2001 startade USA kriget mot terrorismen. Inom loppet av 4 år har USA påbörjat två krig, ett mot Afghanistan samt ett mot Irak. När en stat, som i fallet Darfur, utsätter sin egen befolkning för grova brott mot de mänskliga rättigheterna kan en humanitär intervention vara det alternativ som skapar bättre förutsättningar för befolkningen. För att en humanitär intervention ska vara möjlig krävs det att både den politiska vilja och den militära kapaciteten finns. Med allt fokus på kriget mot terrorismen kan frågan ställas om USA haft viljan att ta på sig ett nytt uppdrag?

Hade resurserna räckt till ytterligare en intervention? I fallet Darfur gäller det en djuprotad etnisk konflikt och problematiken med en humanitär intervention är att den inte bidrar till någon långsiktig lösning utan endast till ett uppehåll i konflikten. Då risken för att våldsamheterna återupptas i samband med att de externa staterna lämnar området ökar. (Kurth;2005:89.) Då FN tidigare haft misslyckanden vid humanitära kriser, såsom i t ex Rwanda och Bosnien, vänder sig omvärlden till USA. Stormakten har tidigare haft lyckade interventioner i t ex. Kosovo. (Kurth;2005:88) FN har legitimitet att kunna besluta om en humanitär intervention. Det finns dock ingen egen militär styrka organiserad i FN utan en multinationell styrka som organiseras upp inför varje mission. Det innebär att det är medlemsstaterna som får bistå med de militära medel som sätts ihop till en gemensam styrka. Därför går det snabbare om en enskild stat väljer att intervensera. Har en eventuell tillfällig vapenvila, som hade kunnat uppstå vid en humanitär intervention, varit värd resurser och det politiska stöd som regeringen riskerat? Det finns samtidigt en rädsla för amerikanska interventioner mot bakgrund av tidigare tvivelaktiga interventioner som t.ex. Irak där USA valde att gå in utan stöd av det internationella samfundet. (Kurth;2005:90.) Kallar således USA krisen i Darfur för ett folkmord och väljer att intervensera å det internationella samfundets vägnar får man stora motsättningar från sin inhemska befolkning, som inte vill skicka iväg sina nära och kära till ytterligare en konflikt. Dessutom försvårar man förmodligen relationen med den Sudanesiska regeringen, som hotar med hårda motåtgärder om yttre militär inblandning.

Att erkänna det föreliggande problemet och därefter lämna över frågan till FN och den regionala unionen dvs Afrikanska Unionen kan tänkas vara det mest nyttomaximerande alternativet. Man lyckas glädja opinionen genom att ge den ett erkännande, men slipper ansvaret för en eventuell intervention genom att skicka frågan vidare. Möjligheten att kunna koncentrera sig på kriget mot terrorismen ökar därmed markant. USA fortsatte istället med politiska och diplomatiska påtryckningar samt hjälp med finansiering. (Kurth; 2005: 94) Då involveringen i Darfurfrågan ursprungligen är ett initiativ från kongressen kan det tänkas underlätta möjligheten till att utlova finansiering då det även är kongressen som sköter det ekonomiska

Artikel VIII i folkmordkonventionen gav USA rätten att lämna över frågan till FN då den fastslår att konventionsstater har rätt att begära aktioner mot folkmord av säkerhetsrådet. (*Foreign Policy; 2005.*) Dock spökade vetorätten i säkerhetsrådet bl. a. då två av de permanenta medlemmarna motsatte sig humanitära interventioner på deras nationella intressen. Ryssland präglades av Tjetjenien situationen och Kina av Tibetfrågan. I fallet Darfur har även Kina oljeintressen i Sudan vilket skulle kunna medföra svårigheter när man t ex skulle vilja få genom sanktioner. Detta var Bushadministrationen säkert medveten om, men de hade fortfarande ryggen fri då de tog sitt ansvar. Ingen skulle kunna anklaga dem för passivitet.

USA har ett politiskt intresse av Sudan. Vilka politiska mål och motiv finns det till deras intresse? Enligt deras hemsida är beror intresset i Sudan på ” counter-terrorism, regional stability, internal peace, protection of human rights, and humanitarian relief.” man kan dock spekulera i huruvida de stora oljetillgångarna i Sudan tilltalar även USA. För företag ska kunna nyttja oljan krävs det att konflikten får ett slut och att det råder stabilitet i Sudan.

USA anser att man bör straffa de förbrytare som utövat grova brott mot de mänskliga rättigheterna men, motsätter sig den internationella brottsdomstolen och yrkar istället på att det ska sättas upp en ad hoc domstol i Tanzania där de skyldiga kan dömas. (The Economist;2005)

3.8 Afrikanska Unionen: OAU:s övergång till AU

OAU, som stod för Organisationen för Afrikansk enhet grundades 1963 och hade sitt säte i Addis Abeba. Organisationen omfattade alla Afrikas självständiga stater och hade som huvuduppgift att kolonialismen sista spår undanröjdes samt att skapa enighet bland staterna. Organisationen blev aldrig vad de afrikanska staterna önskat och trots dess retoriska förmåga saknades det handlingskraftighet. ([www.ne.se/sökord OAU.](http://www.ne.se/sökord/OAU)) OAU upplöstes och ersattes istället av AU, den Afrikanska Unionen. Den nya afrikanska samarbetsunionen bildades 2002 med modellen för den Europeiska Unionen som förebild. Tillskillnad från sin föregångare eftersträvar AU mer långsiktig enhetlighet inom både det politiska och det ekonomiska. Organisationen har även en annan syn på vikten av fred och skydd av de mänskliga rättigheterna vilket medför att OAU:s princip om icke-inblandning är ett minne blott. Dock finns det en viss problematik när det kommer till finansieringen då AU fortfarande jagas av OAU:s skulder. ([ww.ne.se/sökord AU.](http://ww.ne.se/sökord/AU))

3.9 AU:s relation till konflikten

Den afrikanska unionen var tydlig med att sitt ställningstagande i Darfurfrågan och förmedlade tidigt sin oro de har över situationen. ”Resolution on the Situation of Human Rights in Darfur, Sudan” kom till under AU:s möte i Gambia. Resolutionen uttryckte Unionens oro över situationen och bad alla parter att försöka nå vapenvila. Likt FN valde AU att skicka en kommission till området för att samla fakta kring krisen dock framgår det inte huruvida kommissionens rapport medfört nya ställningstagande eller påverkat agerandet. (Udombana; 2005:1155.) Afrikanska Unionen hade viljan att hjälpa till vid krisen, men dock inte tillräckliga resurser så omvärlden hjälpte till genom att förse organisationen med nödvändiga medel. Med omvärlden på sin sida var AU fast beslutna om att skapa en afrikansk lösning till problemet genom att leda en afrikansk operation. (Slim; 2005: 818.) Efter vapenstilleståndsavtalet i N’djamena skapade AU ett officiellt uppdrag i form av AMIS (Afrikan Mission In Sudan.). Dess roll var att övervaka, men även att assistera vid hemflyttade av flyktingar, vid förtroendebyggande, att bidra till en säker miljö för hjälparbetare och ökad säkerhet i Darfur. Givetvis präglades möjligheten att uppfylla dessa uppgifter av tillgång till resurser samt kapacitet. Då FN var positivt inställda till AU: s roll vid konflikten bidrar medlemsstaterna med finansiering och medel.

Freds och säkerhetsrådet ansåg att ansvaret för skydd av civilbefolkningen ursprungligen låg hos regeringen i Sudan, men att dessa misslyckats med sin uppgift. De höll även regeringen ansvariga för den etniska rensning som förekommit. Trots allt detta klargjorde AU att de i fortsättningen kommer att hålla ett öppet sinne till regeringens ansträngningar gällande att bli a, avväpna samt neutralisera janjaweed och övriga beväpnade grupper, skydda civila ge

humanitära organisationer fri tillgång till de drabbade områdena. (Udombana;2005:1188.) Gjorde AU detta ställningstagande för att försöka upprätt hålla en någorlunda bra relation mellan länderna i Afrika? Vid samtalen i Abuja, där AU medlade, förtydligade Khartoum att de inte vill tolererade några hårda tag från varken annan internationell organisation eller stat. Med stöd av Arabic League hotade de med att sådan inblandningen endast skulle leda till nya komplikationer. Detta ställningstagande var resultatet av en önskan från regeringen att skapa ett arabisk-afrikanskt samarbete vilket i sin tur skulle vara tillräckligt slagkraftigt för att kunna tävla med de stora makterna. (Slim; 2005:820.) Vid samtalen kom man fram till "the protocol on the Improvement of the Humanitarian Situation in Darfur" där hjälporganisationer garanterades tillträde till de drabbade områdena samt att det utlovades ett bättre skydd av civila. (Slim; 2005;820.)AU ville visa omvärlden med sitt medlande att de var en part att räkna med. Trots agerandet mot civila beslutade AU i januari 2005 att nästa möte skulle vara i Khartoum 2006.

4. Slutsats

4.1 FN

Den humanitära krisen i Darfur uppmärksammades på tioårsjubileet av folkmordet i Rwanda. Den 7 april 2004 tog Kofi Annan upp hur viktigt det är att världen inte negligerar allvarliga situationer som dessa. Trots att det har gått 10 år och den politiska medvetenheten har ökat rörande humanitära kriser finns det fortfarande faktorer som hindrar, begränsar och försenar agerande från FN. När en kris inträffar måste man först upptäcka den, samla information, utveckla en strategi, få denna politiskt godkänd och sedan implementera denna. Vi anser att problem som fanns i denna process 1994 kvarstår än idag. Vi har inte haft någon möjlighet att studera implementeringsprocessen i Darfur då UNMIS implementerades först förra året och inte många kritiska källor finns att tillgå om dess utveckling. De problem som fanns 1994 vid implementerandet av UNAMIR och UNAMIR II kan vi dock säga kvarstår i bl a två hänseenden. För att kunna skicka en FN mission måste organisationen fortfarande be om militär och materiell assistans från medlemsstaterna för att kunna sätta ihop en multistatlig styrka. Man har inte heller någon fastbudget för fredsbevarande och fredskapande, även på denna punkt är FN fortfarande beroende av sina medlemsstaters inställning från fall till fall. Detta kan liknas vid den utgångspunkt som statliga organisationer har där politiska beslut styr över deras ekonomiska förutsättningar.

Att upptäcka krisen är starkt kopplat till den information som finns att tillgå för FN. Detta handlar både om att vara uppmärksam på information från bl a NGO:s, men också på att sammanställa information som finns inom organisationen. I fallet Rwanda fanns det information att tillgå men den utnyttjades inte pga. bristande organisatorisk struktur. Det förekom problem vid vidarebefordrandet av information och det verkade även finnas en ovilja att identifiera situationen som så krisartad som vi idag vet att den var. I fallet Darfur var man väldigt måna om att ta till sig all information som fanns. Man nöjde sig inte med rapporter av humanitära organisationen då man ansåg att de var för snäva. För att få en heltäckande bild av krisens storlek skickade man en kommission till området som upprättade en rapport med mer omfattande information. Trots viljan att ta till sig information i fallet Darfur tog man inte konflikten på allvar förrän ett år efter att den påbörjats. I Rwanda hade man under konflikten gång en mission på plats men denna hade inga representanter för mänskliga rättigheter. Vi kan dra slutsatsen att FN:s förmåga att ta till sig och hantera information har blivit bättre. Vi kan dock inte säga hur stark denna förmåga hänger samman med politikens vilja d v s om det var oviljan att se Rwanda som folkmord som medförde det tröga informationshanterandet.

Det sätts stor vikt vid att klassificera grova brott mot de mänskliga rättigheterna. Bosnien benämndes som etnisk rensning, Rwanda som folkmord och Darfur som humanitär kris. I fallet Rwanda fanns det en ovilja att använda ordet folkmord då detta föreskriver agerande.

Genom att inte använda termen tror sig världssamfundet kunna undvika de stora politiska konsekvenser (ingripa, förhindra, bestraffa) som folkmordskonventionen föreskriver. Fallet Rwanda visar att man kan både förhålla och förneka ett erkännande av detta slag. Det ingripande som FN, enligt folkmordskonventionen, varit skyldiga att göra kom inte till stånd. När en intervention på humanitära grunder godkändes av säkerhetsrådet var detta för att en enskild stat (Frankrike) bad om FN:s godkännande för en Franskledd operation.

Vi anser alltså att en klassificering av konflikt inte nödvändigtvis behöver styra agerandet. Istället kan det leda att till klassificeringsfrågan hamnar i förstarum och utformandet av lösningar av problemet i andra. Vi kan också förstå att det kan finnas en viss rädsla för att använda termen förtidigt eller i fel fall och därmed ”ropa vargen”. Att klassificera grova brott mot de mänskliga rättigheterna är en del av FN:s organisatoriska process som leder till valet av agerande. Som organisation kan man inte komma undan att följa standard operating procedures. Trots att dessa medför organisatorisk tröghet är de nödvändiga. Dock borde de kunna ändras och utvecklas så att fokus ligger på det som är det verkliga problemet d v s att folk dör som flugor. Standar operating procedures är dock svåra att ändra även när viljan finns. (Allison; 1999: 169f)

Enligt Allison's Organizational Behavior modell fattar politiker beslut utifrån det begränsade handlingsutrymme som ges till dem av organisationen i dess formulering av problemet och dess lösningar. (Allison; 1999:164f) Agerandet av sekretariatet, under inledningen av folkmordet i Rwanda, präglades av oförmåga att handla. Detta blev i sin tur en begränsning av säkerhetsrådets möjlighet att fatta välgrundade beslut. Information som aldrig nådde säkerhetsrådet och en avvaktande inställning till att formulera handlingsalternativ. Då Darfur fortfarande är så pass aktuellt har ännu inte utredningar gjorts på brister i FN:s agerande. I en rapport från FN år 2000 står det att ”The secretariat must tell the security council what it needs to know not what it wants to hear”(Melvern; 2001:105) något som visar att problem gällande att informera säkerhetsrådet kvarstår in på 2000-talet. FN väntade ett helt år innan man uppmärksammade konflikten i Darfur. Några månader efter detta bad man dock FN:s generalsekreterare att informera om konfliktens utveckling var trettionde dag.

Vi anser att det har fungerat väl att applicera Organizational Behavior modellen på FN så länge man är medveten om de skillnader som finns mellan statliga organisationer och FN.

4.2 USA

USA spelar i egenskap av stormakt och permanent medlem i säkerhetsrådet en viktig roll i båda fallen. I fallet Rwanda begränsades Clinton administrationen agerande av kongressens ovilja att binda sig till ageranden genom FN. Medan det i fallet Darfur var just den amerikanska kongressen som tog steget och uppmärksammade konfliktens allvar genom att kalla den för folkmord. Bush administrationen följde som väntat i dess spår. Erfarenheterna från Mogadishu som varit hämmande 1994 var inte längre central utan hade ersatts av positiva erfarenheter från Kosovo. Medias vinkling och fokus på de båda fallen torde ha en effekt på den inhemska opinionen som påverkar politikernas ställningstaganden. Rwanda behandlades inte mycket i media och den behandling som fanns beskrev situationen främst som inbördeskrig och som oroligheter mellan olika stammar. 2004 ett år efter Darfur

konflikten startat kom media att fokusera på den. I fallet Darfur handlade det också om kristna som blev dödade av muslimer. För vissa amerikanska kristna grupper blev det därav viktigt att fokusera på situationen. Medan det i Rwanda var det afrikaner som dödade afrikaner. Det låg alltså i Bush administrationens intresse att vara delaktig i Darfur för att tillfredsställa kongressen och den inhemska opinionen. Medan i princip det motsatta rådde 10 år tidigare. Staten Sudan har stora oljetillgångar och USA är känt för att vilja ha inflyttande i oljerika regioner. Man kan också spekulera i huruvida Sudan även är intressant för USA i kriget mot terrorismen. Som exempel kan nämnas att Usama Bin Laden tidigare har hållit sig gömd i landet. Rwanda var både litet samt fattigt och därmed ointressant. 1995 var dock USA viliga att engagera sig för européerna vid den etniska rensningen i forna Jugoslavien. Utifrån detta kan man spekulera i hur mycket det var just Rwandas geografiska placering som formade dess öde.

I fallet Darfur gick man ut och kallade situationen folkmord medan man i Rwanda valde att undvika termen även när FN uttalat att det rörde sig om folkmord. I Rwanda gjorde man allt för att undvika att binda sig till att behöva bidra, medan man i Darfur erbjöd sig. Det ska dock tilläggas att USA även 2004 inte hade någon avsikt att humanitärt intervensera i Sudan.

4.3 OAU & AU

Ser vi till OAU:s/AU:s förvandling handlar det om mer än ett namnbyte. Under början 90-talet hade man varken resurser erfarenhet eller logistik för att kunna genomföra större operationer. Trots att vilja rent retoriskt fanns där saknades de praktiska förutsättningarna. Då OAU inte levde upp till afrikanernas förhoppningar valde man att 2002 bilda en ny organisation och lämnade värderingar från OAU om icke-inblandning i staters angelägenheter. Den nya organisationen månade mer om humanitära värderingar. Den måste fortfarande brottas med skulder från OAU men har ett större förtroende från omvärlden än vad den tidigare organisationen hade. Sättet som FN utmanövrerade OAU ur Rwanda har inte återupprepats i fallet Darfur. Utan i Darfur har istället organisationen fått en chans att visa sina förmågor. Denna chans fick man inte i Rwanda. Det finns de som hävdar att OAU hade kunnat hantera Rwanda om de bara fått ekonomiskt och logistiskt stöd. Detta kommer vi dock aldrig kunna fastställa. Det är troligt att organisationen växer med ansvar allt eftersom den samlar på sig erfarenheter och här kan Darfur bli normskapande. Dock kan man ifrågasätta hur reallt deras hängivenhet för humanitära värderingar är då de planerar ett möte i Khartoum år 2006, mindre än ett år efter den humanitära krisens avtrappning.

Båda organisationerna hade samma mål i att vilja bli erkända internationella aktörer och få Afrikanskt samarbete och Afrika på den internationella agendan. Båda organisationerna ville också avvärja kriser för att få ett stabilare Afrika. I fallet Darfur verkar denna ambition inte stanna på ett retorsikt plan utan även visa sig praktiskt något som inte är lika tydligt i Rwanda. Det ska dock tilläggas att AU har bättre förutsättning för att agera än OAU pga. den tillit de har av omvärlden. Något som är positivt för lösandet av framtida humanitära kriser i Afrika.

5. Källförteckning

Adelman, Howard, Suhrke, Jones, Bruce, The international response to conflict and genocide: lessons from the Rwanda experience. Vol. 2, Early warning and conflict management, Joint Evaluation of Emergency Assistance to Rwanda. Steering Committee, 1996

Ahlin Per, Ensmå är inte stark, Santerus förlag, 2001

Allison, Graham Zelikow, Philip, Addison-Wesley educational publishers, 1999

Alston, Philip, The Darfur Commission as Model for Future Responses to Crisis Situations, Journal of International Criminal Justice, nr 3, Oxford University Press, 2005

Barnett, Michael, The UN Security Council, Indifference and Genocide in Rwanda, *Cultur Anthropology* Vol 12, Nr 4, 1997

Barnett, Michael, Eyewitness to a genocide : the United Nations and Rwanda, Ithaca : Cornell University Press, 2002

Destexhe, Alain, Rwanda and genocide in the twentieth century, New York University Press, 1995

Freeman, Charles, Kris i Centralafrika Gleerups, 1998

Hult Bo red, Bevåra eller skapa fred. FN's nys roll, Norstedts, 1995

Kurth, James, humanitarian Intervention After Iraq: Legal Ideals vs. Military Reality, Elsevier Limited on behalf of Foreign Policy Research Institute, 2005

Leaders, Justice in Darfur; Sudan, The Economist: London, Feb 5 2005, Vol 374, Nr 8413

Melvern, Linda, The Security Council: Behind the scenes. *International Affairs*, Vol 77 Nr 1, 2001

Melvern, Linda, Att förråda ett folk. Västmakterna och folkmordet i Rwanda, Ordfront, 2003

Philip, The darfur Commission as a Model for Future Responses to Crisis Situations, Journal of International Criminal Justice nr 3, Oxford University Press, 2005

Power, Samantha, A problem from hell: America and the age of genocide, harperCollins 2003

Report of the independent inquiry into the actions of the United nations in the 1994 genocide in Rwanda 15 december 1999 Ingvar Carlsson, Han Sung-Joo Rufus M Kupolati S/1999/1257

Slim, Hugo, Dithering over Darfur A preliminary review of the international response, International Affairs vol 80 nr 5 , 2004

Strauss, Scott, Darfur and the Genocide Debate, Foreign Affairs, Vol 84, Nr 1, 2005

Udombana, Nsongurua J, When Neutrality is a sin: The darfur Crisis and the Crisis of Humanitarian Intervention in Sudan, Human Rights Quarterly, The Johns Hopkins University Press, 2005

Weiss G. Thomas, Collins Cindy, Humanitarian challenges and intervention, Westview Press, 2000, Second edition

www.ne.se 15-12-05

www.state.gov/r/pa/ei/bgn/5424.htm 16-12-05

www.state.gov.secretary/former/poewll/remarks/36042.htm 16-12-05

www.un.org/Depts/dpko/missions/unmis/facts.html 17-12-05

www.un.org/Depts/dpko/missions/unmis/background.html 17-12-05